

ปัญหาการเยียวยาผู้เสียหาย ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544¹

ทัพนัย มินทิพย์²

การช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรมนั้น มีพื้นฐานมาจากแนวคิดสิทธิมนุษยชน ที่มุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่ทุกคนพึงได้รับอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ในฐานะมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างกันทางเชื้อชาติ ชนชาติกำเนิด เพศ สภาพทางกายหรือสุขภาพ อายุ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม หรือที่เรียกว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) และหากมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้น บุคคลผู้ถูกละเมิดหรือผู้ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น ย่อมมีสิทธิได้รับการบรรเทา หรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธินั้น โดยสิทธิในการได้รับการเยียวยาความเสียหายนี้ได้ถูกรับรองไว้ในข้อตกลงระหว่างประเทศ และแนวปฏิบัติระหว่างประเทศหลายฉบับ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ธรรมนูญกรุงโรม กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการกระทำอื่น ๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ปฏิญญาว่าด้วยหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากอาชญากรรมและการใช้อำนาจไม่ถูกต้อง ค.ศ. 1985 และหลักการและแนวปฏิบัติพื้นฐานว่าด้วยสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือและการเยียวยาเมื่อเกิดการละเมิดร้ายแรงต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ องค์การสหประชาชาติ

โดยประเทศไทยได้นำหลักการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 4 “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับการคุ้มครอง” บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน มาตรา 25 วรรคท้าย ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ” มาตรา 27 “บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาการเยียวยาผู้เสียหาย ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 โดยมีที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนิยผล และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ จตุพร วงศ์ทองสรรค์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. ณฐ สันตาสว่าง

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ส่วนภูมิภาคคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้” มาตรา 28 “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้” เป็นต้น

ในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการพัฒนาและยกระดับการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมให้สอดคล้องกับหลักการว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ โดยมีการรับรองและคุ้มครองสิทธิที่ผู้เสียหายจะได้รับการช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายจากรัฐไว้ โดยตราพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) เมื่อ พ.ศ. 2559 ขึ้นมา แต่อย่างไรก็ตามบทบัญญัติกฎหมายของประเทศไทยยังมีข้อจำกัดบางประการที่ส่งผลให้มาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ เช่น ข้อจำกัดในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้เสียหายโดยตรง แต่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายไม่ต่างจากผู้เสียหายโดยตรง รวมถึงการขาดมาตรการในการช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายในรูปแบบอื่นนอกเหนือจากการช่วยเหลือด้วยตัวเงิน จึงทำให้การช่วยเหลือไม่อาจที่จะเยียวยาในทุกมิติของความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ ปัญหาการขาดหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจตรวจสอบ และวินิจฉัยความเสียหายอย่างมีประสิทธิภาพ และปัญหากำหนดระยะเวลายื่นคำร้องขอรับค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้เสียหาย เป็นต้น

จากการศึกษาพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 ยังพบว่ามีปัญหาและข้อบกพร่องอยู่บางประการ ดังนี้

1. ปัญหาการตีความการเป็นผู้เสียหายที่จะมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือเยียวยาความเสียหาย ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544

การเป็นผู้เสียหายนั้น ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการที่จะพิจารณาว่าบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลผู้มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายจากรัฐตามตามพระราชบัญญัติฯ หรือไม่ ดังนั้นการที่พระราชบัญญัติค่าตอบแทนฯ ยังคงจำกัดให้เฉพาะแต่ผู้เสียหายโดยตรง หรือผู้เสียหายปฐมภูมิเท่านั้น เป็นผู้ที่มีสิทธิยื่นคำขอรับเงินค่าตอบแทน จึงย่อมไม่เป็นธรรมกับบุคคลใกล้ชิดผู้เสียหาย หรือผู้เสียหายทุติยภูมิ เพราะเมื่อเกิดเหตุอาชญากรรมขึ้น ผู้ได้รับความเสียหายไม่ได้หมายถึงเฉพาะตัวผู้ถูกทำร้ายเท่านั้น ยังหมายรวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับผู้ถูกทำร้ายอีกด้วย ซึ่งบุคคลเหล่านั้นจะพลอยได้รับผลเสียหายจากเหตุการณ์ร้ายนั้นด้วยได้แก่ ครอบครัว พ่อแม่พี่น้อง สามีภรรยาและบุตร หรือบุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบอุปการะของผู้ถูกทำร้าย เป็นต้น โดยบุคคลดังกล่าวย่อมได้รับความเสียหายไม่น้อยไปกว่าผู้เสียหายโดยตรง หรือผู้เสียหายปฐมภูมิ เช่น

ได้รับความเสียหายในทางจิตใจ โกรธแค้น อับอาย และเสื่อมเสียชื่อเสียง ทั้งยังอาจต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เพื่อบำบัดฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของตนเองและผู้เสียหายโดยตรงด้วย

โดยผู้เสียหายทุกขณินี้จะมีสิทธิที่ต่อเมื่อมีเหตุตามกฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น เช่น ผู้เสียหายตาย หรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจัดการเอง ทั้งยังเป็นการดำเนินการให้ได้รับการเยียวยาโดยอาศัยสิทธิของผู้เสียหายโดยตรง เพื่อประโยชน์ของผู้เสียหายโดยตรง ไม่ใช่เป็นการใช้สิทธิเรียกร้องในฐานะส่วนตัวแต่อย่างใด ดังนั้น การตีความการเป็นผู้เสียหาย ซึ่งเป็นบุคคลผู้มีสิทธิขอรับค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัติฯ นั้นแคบเกินไป ย่อมทำให้เกิดความไม่เท่าเทียม และเป็นธรรมแก่ผู้เสียหายทุกขณินี้

2. ปัญหาการขาดมาตรการในการเยียวยาความเสียหายทางจิตใจแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมในรูปแบบอย่างอื่นนอกจากตัวเงิน

มาตรการทางกฎหมายในการเยียวยาผู้เสียหายซึ่งตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเกิดขึ้นจากแนวคิดด้านสิทธิมนุษยชน ที่มุ่งคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่มีมาแต่กำเนิด และความเสมอภาค หากมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้น บุคคลผู้ถูกละเมิดหรือผู้ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น ย่อมมีสิทธิได้รับการบรรเทา หรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธินั้น ไม่ว่าจะมีความเสียหายด้านชีวิต ร่างกาย จิตใจ อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด โดยการเยียวยาความเสียหายนั้นจะมีวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย อันจะทำให้การเยียวยาผู้เสียหายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลในทุกมิติของความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบทางด้านจิตใจ การเยียวยาความเสียหายดังกล่าวด้วยเงินแต่เพียงอย่างเดียว ย่อมไม่อาจฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้เสียหายจากความโศกเศร้า เสียใจ วิดกกังวล รวมถึงอาการเจ็บป่วยทางจิต หรือโรคทางจิตได้

แต่พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 กลับไม่ได้มีมาตรการในการเยียวยาความเสียหายทางจิตใจในรูปแบบอื่นนอกจากตัวเงินเลยแม้แต่น้อย เช่น ไม่มีมาตรการที่ให้สิทธิผู้เสียหายเข้ารับการปรึกษาโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือมีการจัดทำแผนฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้เสียหาย เพื่อให้สภาพจิตใจของผู้เสียหายกลับคืนดีดังเดิม และสามารถใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวและสังคมได้อย่างปกติสุขแต่อย่างใด และแม้ค่าตอบแทนที่จ่ายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนฯ มาตรา 18 (1) จะครอบคลุมถึงค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล รวมถึงค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายทางจิตใจก็ตาม แต่การจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าวก็ยังคงจำกัดอยู่ในรูปแบบตัวเงินเท่านั้น ทั้งอัตรา การจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าว กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราในการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ข้อ 3(2) กำหนดให้คณะกรรมการต้องพิจารณาจ่ายค่าตอบแทน เป็นค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย และจิตใจตามที่ผู้เสียหายจ่ายไปจริง แต่ไม่เกิน 20,000 บาท

เพียงเท่านั้น ซึ่งไม่เพียงพอต่อการรักษาอาการเจ็บป่วยในปัจจุบัน

3. ปัญหาการขาดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความเสียหาย เพื่อกำหนดค่าสินไหมทดแทน หรือกำหนดมาตรการรักษาเยียวยาความเสียหายทางจิตใจ

แม้จะมีหลักเกณฑ์กำหนดให้คณะกรรมการ อนุกรรมการ ใช้ดุลพินิจตามมาตรา 18 วรรคสอง และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราในการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2546 ข้อ 2 ซึ่งกำหนดว่า “การพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหาย คณะกรรมการจะต้องคำนึงถึงพฤติการณ์ และความร้ายแรงของการกระทำความผิด และสภาพความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ รวมถึงโอกาสที่ผู้เสียหายจะได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่นด้วย” ก็ตาม แต่ก็เพียงการวางหลักการกว้างๆ ซึ่งจะต้องอาศัยพยานหลักฐานอื่นมาประกอบดุลพินิจอีกชั้นหนึ่ง ทั้งการพิจารณาสภาพความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ บางกรณีมีความจำเป็นจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะด้านของผู้เชี่ยวชาญในการวินิจฉัย จึงจะทราบถึงความเสียหายที่แท้จริงได้ เช่น ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับร่างกายหรือจิตใจอันจะส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของผู้เสียหายในระยะยาว วิธีการรักษาเยียวยาความเสียหายด้วยความรู้เฉพาะทาง การรักษาโรคเครียด โรค PTSD โรคซึมเศร้า จะต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการวินิจฉัยโรค ทั้งการรักษาโรคทั้งหลายดังกล่าว จะต้องใช้วิธีการบำบัดฟื้นฟูโรคนั้นด้วยวิธีการเฉพาะเท่านั้น หากใช้วิธีการรักษาด้วยวิธีการทั่วไปย่อมไม่เป็นผลใด ๆ และอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้เสียหายอย่างใหญ่หลวงในภายหลัง แต่ปรากฏตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติค่าตอบแทนฯ ไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจคณะกรรมการ อนุกรรมการ แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เพื่อทำการวินิจฉัยความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหายโดยละเอียด ซึ่งส่งผลให้การใช้ดุลพินิจกำหนดจำนวนค่าตอบแทน หรือกำหนดวิธีการรักษาผู้เสียหาย ไม่เหมาะสมและเพียงพอต่อการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นได้

4. ปัญหากำหนดระยะเวลายื่นคำร้องขอรับค่าตอบแทน

กำหนดระยะเวลายื่นคำขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหาย ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เสียหายสามารถเข้าถึงการช่วยเหลือเยียวยาจากรัฐด้วยความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมและเป็นผล ภายใต้กรอบระยะเวลาที่เหมาะสม

โดยพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 มาตรา 22 กำหนดให้ผู้เสียหาย ยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ต่อคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือหน่วยงานอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการกระทำความผิด ซึ่งกำหนดระยะเวลาดังกล่าวสั้นเกินสมควร เนื่องจากในการยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ผู้เสียหายจะต้องยื่นพยานหลักฐานประกอบดุลพินิจให้คณะกรรมการเห็นว่าผู้ยื่นคำขอเป็นผู้

ได้รับความเสียหายจริง และไม่มีส่วนร่วมกับการกระทำความผิด โดยการแสวงหาพยานหลักฐานจะต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร อาจทำให้ล่วงเลยระยะเวลาขึ้นคำขอรับค่าตอบแทนได้ และในกรณีที่ผู้เสียหายมีเหตุขัดข้อง หรือมีพฤติการณ์พิเศษอื่นเกิดขึ้นทำให้ไม่อาจยื่นคำขอรับค่าตอบแทนภายในกำหนดระยะเวลาได้ทัน พระราชบัญญัติค่าตอบแทนฯ ก็มีได้มีบทบัญญัติยกเว้นสำหรับกรณีดังกล่าว ทั้งไม่มีบทบัญญัติให้สิทธิผู้เสียหายในการขอขยายกำหนดเวลา นอกจากนี้ในกรณีที่ผู้เสียหายได้ยื่นคำขอรับค่าตอบแทนไปแล้ว ต่อมาพบว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นกับร่างกายหรือจิตใจเพิ่มขึ้น ซึ่งอาการบาดเจ็บดังกล่าวไม่ได้ปรากฏออกมาขณะที่ผู้เสียหายยื่นคำขอในคราวแรก ก็ไม่มีบทบัญญัติให้ผู้เสียหายสามารถแก้ไขเพิ่มเติมคำขอในกรณีที่เพิ่งพบความเสียหายภายหลังจาก 1 ปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงวันกระทำความผิด

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเยียวยาผู้เสียหาย ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ปัญหาการตีความการเป็นผู้เสียหายที่จะมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือเยียวยาความเสียหาย มีข้อเสนอแนะ คือ

1.1 การเป็นผู้เสียหายที่มีสิทธิยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ตามมาตรา 22 ให้ครอบคลุมไปถึงบุคคลใกล้ชิดผู้เสียหาย หรือผู้เสียหายทุติยภูมิด้วย โดยเพิ่มเติมวรรคสามมีข้อความ ดังต่อไปนี้ “ในกรณีที่ ผู้บุกรุก ผู้สืบสันดาน คู่สมรส ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่นซึ่งใกล้ชิดของผู้เสียหาย ซึ่งได้รับความเสียหาย แก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกาย ชื่อเสียงหรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหาย หรือจำเลย มีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย”

2. ปัญหาการขาดมาตรการในการเยียวยาความเสียหายทางจิตใจแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมในรูปแบบอย่างอื่นนอกจากตัวเงิน มีข้อเสนอแนะ คือ

2.1 เพิ่มเติมบทบัญญัติให้คณะกรรมการ อนุกรรมการ หน่วยงานอื่นที่คณะกรรมการประกาศ และศาล มีอำนาจกำหนดมาตรการรักษาเยียวยาในรูปแบบอื่นนอกจากตัวเงิน

2.2 เพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรการเยียวยารูปแบบอื่นนอกจากตัวเงิน เช่น จัดให้ผู้เสียหายได้ปรึกษาและบำบัดโดยนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา บุคคลผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การให้ความช่วยเหลือด้านที่ปรึกษากฎหมายไม่มีค่าใช้จ่าย จัดตั้งให้มีองค์กรช่วยเหลือ จัดให้มีหน่วยงานเฉพาะสำหรับการช่วยเหลือเยียวยา จัดให้มีสถานที่พักพิง ในกรณีผู้เสียหายมีความพิการหรือบกพร่องทางร่างกายอันเนื่องมาจากเหตุอาชญากรรม ต้องจัดให้มีอุปกรณ์ช่วยเหลือทุกประเภท จัดให้ผู้เสียหายมีสิทธิเข้ากระบวนการบำบัดฟื้นฟู โดยมีการดำเนินการวางแผนสำหรับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจผู้เสียหายให้กลับมาเป็นดังเดิมก่อน

เกิดเหตุอาชญากรรม มีการจัดลำดับ จัดกลุ่ม แบ่งการบำบัดและฟื้นฟูผู้เสียหายตามลักษณะความเสียหาย และความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้เสียหายประสบมา ให้ผู้เสียหายได้รับการศึกษา การอบรมทั้งด้านคุณธรรม และจริยธรรม การทำงาน การฝึกวิชาชีพ การปฏิบัติศาสนกิจ กิจกรรมสันทนาการ กีฬา ให้ผู้เสียหายรับการตรวจ สุขภาพร่างกายเป็นประจำ มีการติดตามผลการบำบัดเยียวยาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งแก้ไขข้อขัดข้องในการ กลับไปดำรงชีวิตในสังคม

3. ปัญหาการขาดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความเสียหาย เพื่อกำหนดค่าสินไหมทดแทน หรือกำหนด มาตรการรักษาเยียวยาความเสียหายทางจิตใจ มีข้อเสนอแนะ คือ

3.1 การใช้ดุลพินิจกำหนดค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหายของคณะกรรมการ อนุกรรมการ เพิ่มเติม บทบัญญัติมาตรา 18 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราในการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายและ ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2546 ข้อ 2 ให้ต้องพิจารณาถึงเพศ อายุ ฐานะ พฤติกรรม สติปัญญา การศึกษาอบรม นิสัย อาชีพ สุขภาพ อนามัย และภาวะแห่งจิตของผู้เสียหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลร้าย และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหาย ตลอดจนพฤติการณ์และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ อันเกี่ยวกับการนั้นด้วย

3.2 บัญญัติให้ในการใช้ดุลพินิจกำหนดค่าสินไหมทดแทน หรือกำหนดมาตรการรักษาเยียวยา รูปแบบอื่นนอกจากตัวเงินตามมาตรา 18 มีอำนาจตั้งจิตแพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อวิเคราะห์ความเสียหายทาง จิตใจ ประกอบดุลพินิจในการมีคำสั่งได้

4. ปัญหากำหนดระยะเวลาขึ้นคำร้องขอรับค่าตอบแทน มีข้อเสนอแนะ คือ

4.1 ขยายกำหนดระยะเวลาขึ้นคำขอรับค่าตอบแทนตามมาตรา 22 เป็นภายในกำหนด 3 ปี นับ แต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการกระทำความผิด

4.2 เพิ่มเติมวรรคมาตรา 22 ในกรณีมีเหตุอันสมควร ให้ผู้เสียหายมีสิทธิขยายกำหนดเลยยื่นคำ ขอบได้ และหากมีเหตุอันสมควร โดยไม่ว่าผู้เสียหายจะได้ขอขยายกำหนดระยะเวลาไว้หรือไม่ คณะกรรมการ อนุ คณะกรรมการ หน่วยงานที่คณะกรรมการประกาศ และศาล มีอำนาจรับคำขอรับค่าตอบแทนที่ยื่นล่าช้าได้

4.4 เพิ่มเติมวรรคมาตรา 22 ในกรณีมีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่อาจยื่นคำขอรับค่าตอบแทนได้ ผู้เสียหายมีสิทธิยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ภายใน 6 เดือน นับแต่พฤติการณ์พิเศษนั้นสิ้นสุดลง

4.5 เพิ่มเติมวรรคมาตรา 22 ให้ผู้เสียหาย มีสิทธิแก้ไขเพิ่มเติมคำขอรับค่าตอบแทนที่ยื่นไว้ได้

4.6 เพิ่มเติมวรรคมาตรา 22 ให้ผู้เสียหายมีสิทธิยื่นคำขอรับค่าตอบแทนเพิ่มเติม หากพบความเสียหายในภายหลัง แม้จะได้มีคำสั่งอนุมัติให้ได้รับค่าตอบแทนตามคำขอก่อนแล้วก็ตาม

เอกสารอ้างอิง

ประเทือง ธนิยผล. อาชญวิทยาและทัณทวิทยา **Criminology and Penology: LAW3033**. พิมพ์ครั้งที่10.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,พ.ศ.2557.